

La transparència: concepte, evolució i reptes actuals

JORDI PERRAMON

Barcelona School of Management - Universitat Pompeu Fabra

Data de recepció: 1/03/13

Data d'acceptació: 16/06/13

RESUM

La transparència és un tema rellevant en l'actualitat a causa que és demandada per la societat. La tendència a l'increment de la transparència ve originada per l'assentament de la democràcia al món occidental, la qual cosa ha provocat la sol·licitud del lliure accés i mobilitat de la informació per part de la societat i per les evidències que apunten que existeix una relació directa entre transparència i competitivitat.

L'article tracta, des d'un punt de vista general, com ha evolucionat la transparència des dels seus orígens i la situació actual en tres ens bàsics de l'economia: els governs, les administracions públiques i les empreses. Les conclusions apunten que, encara que s'han produït avanços, queda encara molt camí per recórrer en aquest camp.

PARAULES CLAU

Transparència Empresarial, Govern, Administracions Públiques, Multinacionals.

ABSTRACT

Transparency is a relevant topic because it is demanded by society. The trend toward increasing transparency has its origins in the settle-

ment of democracy in Western economies, which has led to require open access and mobility of information and by the evidences of a direct relation between transparency and competitiveness.

The article treats, from a general point of view, how transparency has evolved from his origins and the present situation in three basic parts of the economy: governments, public administrations and business. The conclusions aim that, although advances have taken place, much remains to be done in this field.

KEYWORDS

Corporate Transparency, Government, Public Administrations, Multinationals.

1. La transparència: concepte i evolució

D'acord amb l'OCDE, la transparència és un concepte relacionat amb la possibilitat que la informació real d'una empresa, govern o organització pot ser consultada pels diferents subjectes afectats per ella, de tal manera que aquests poden prendre decisions amb coneixement de causa i sense asimetria d'informació.

Una de les primeres accions documentades a favor d'una major transparència de la informació la trobem en el segle XVIII als Estats Units, quan algunes comunitats de Nova Anglaterra van aconseguir la celebració de reunions individuals entre els ciutadans i els servidors públics. Des de llavors, hi ha hagut un procés, lent però constant, a favor de la llibertat d'informació i el lliure accés a aquesta.

En 1766 es va crear l'Acta de Llibertat de Premsa a Suècia, una legislació que tracta la llibertat d'informació com la representació del dret a demanar informació al govern i a rebre-la gratuïtament o a un cost mínim. Actualment, més de 85 països del món han adoptat mesures legislatives similars (UNESCO, 2008).

D'acord amb De León (2008), diferents circumstàncies han provocat un impuls en la transparència de les organitzacions en el segle XX:

- Guerres Mundials: Després d'aquests conflictes bèl·lics, la comunitat internacional va pressionar per tenir accés a la informació relacionada amb l'armament i les armes nuclears de cada país, amb la intenció d'afavorir l'estabilitat i la pau.

- Moviments a favor de la transparència governamental: Hi ha una pressió ciutadana creixent per tenir accés a la informació gestionada pel govern, amb la intenció d'influir en el procés de creació de lleis, en la despesa pressupostària o en la inversió estratègica realitzada des del sector públic.
- Moviments a favor de la transparència empresarial: Els agents econòmics són cada vegada més conscients de la importància de les companyies. Això ha provocat una pressió creixent per disminuir l'asimetria d'informació entre els executius d'aquestes empreses i els seus *stakeholders* (parts interessades). En els últims anys s'ha observat un increment de les demandes perquè el públic en general tingui accés a la informació financiera, els plans d'inversió, la responsabilitat social o l'impacte ambiental. Els escàndols financers que es van produint periòdicament també han anat alimentant la demanda de més transparència.

Com apunta De León (2008), existeix un fort consens al món, que la transparència és una part determinant en els processos democràtics. En aquest sentit, en democràcies febles hi ha poca transparència i, en canvi, als països de llarga tradició democràtica és on es promou la transparència de la informació. En aquest tipus de països, la transparència millora la governació i redueix la corrupció. A més, la transparència del govern disminueix la incertesa en la presa de decisions, la qual cosa pot afavorir la inversió estrangera al país.

En general, els elements que ajuden a millorar la transparència poden observar-se a la figura 1.

ELEMENT	CONTINGUT BÀSIC
Informació econòmica	Inclou els comptes anuals, plans estratègics, fonts de finançament, plans d'inversió, pressupost per al proper any...
Informe d'auditoria	És l'informe emès per un professional extern i independent que dona fiabilitat als comptes anuals i informa l'usuari de la informació comptable si aquestes no expressen la imatge fidel. En el cas de les administracions públiques, la fiscalització es duu a terme per part d'organismes com el Tribunal de Comptes.

Informe de govern corporatiu	Informació sobre les relacions entre membres del consell, alta direcció i socis. Es tracta de les actuacions que duu a terme l'organització per protegir els socis o accionistes minoritaris i per garantir que el govern es fa complint la legalitat i els principis ètics.
Informe de responsabilitat social corporativa	Informació sobre els objectius, actuacions i resultats en relació amb les diferents parts interessades. Inclou informació sobre actuació econòmica, mediambiental i social. Pot contenir una sèrie d'indicadors estàndards com els del Global Reporting Initiative (GRI), que són acceptats a nivell mundial per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat econòmica, mediambiental i social.

Figura 1. Tipus d'informacions que contribueixen a millorar la transparència.

Per tant, la transparència, en qualsevol dels seus vessants, està adquirint una importància creixent a nivell global. Hi ha dues grans teories per explicar aquest fet:

- Les organitzacions estan millorant la transparència empresarial com a resposta a una pressió externa: Aquest argument apunta que els escàndols han fet que la societat exigeixi a l'Estat una normativa que augmenti la quantitat i qualitat de la informació accessible pels *stakeholders*.
- La iniciativa de millora de la transparència empresarial procedeix de les pròpies organitzacions: Aquesta teoria apunta que elles són les principals interessades a millorar la transparència, ja que aquesta iniciativa té múltiples avantatges, com la implicació dels grups interessats o la creació d'una imatge sostenible, la qual cosa ajuda a millorar els resultats a llarg termini.

En els següents apartats s'analitzarà l'estat actual i algunes àrees de millora en diversos àmbits.

2. Transparència en el sector públic

2.1. *Transparència dels governs*

El govern és un àrea d'especial rellevància en termes de transparència. Encara que és difícil determinar la causa principal de la demanda de més transparència als governs per part de la ciutadania, és lògic pensar que els continus escàndols polítics, així com el desenvolupament de les noves tecnologies que transmeten la informació de forma ràpida i efectiva i l'entorn de crisi econòmica actual han provocat que molts ciutadans siguin més conscients de la necessitat de tenir accés a la informació.

La demanda de transparència té una relació directa amb el desenvolupament de les economies. Kurtzman i Yago (2009) han desenvolupat un índex d'opacitat que mesura la falta de transparència en cinquanta països. Les variables utilitzades inclouen les pràctiques de corrupció, l'eficàcia del sistema legal, les polítiques econòmiques perjudicials, les pràctiques comptables i de governabilitat inadequades i les estructures regulatòries inadequades. D'acord amb aquest índex, Espanya se situaria en la posició 21, molt lluny de Finlàndia, el Regne Unit i Dinamarca, que ocupen les tres primeres posicions. Aquest estudi és especialment rellevant pel fet que mesura l'impacte negatiu de l'opacitat indicant que cada punt d'increment en l'índex té efectes negatius tals com:

- Un decrement de 986\$ en la renda per càpita.
- Decrement del 1% de les inversions estrangeres.
- 0,57% d'increment en el tipus d'interès mitjà del deute.
- 0,46% d'increment de la taxa d'inflació.

Un increment de la transparència, per tant, pot ajudar al desenvolupament econòmic d'un país. Molts països altament desenvolupats, com Estats Units o Noruega, estan prenent mesures que impulsen la transparència, amb el convenciment que això reforça la democràcia del país i promou l'eficiència i l'efectivitat del govern. En aquest sentit, el President de la Reserva Federal d'Estats Units, Ben Bernake, va impulsar la transparència en la seva organització, fent públiques les previsions macroeconòmiques de creixement del PIB, atur i tipus d'interès. Noruega, d'altra banda, publica la contribució fiscal realitzada per cadascun dels seus ciutadans, així com les seves dades de riquesa i ingressos.

El grau de transparència i corrupció del sector públic d'un país determinat també és mesurat per l'Índex de Percepció de la Corrupció (IPC). Els

experts que realitzen l'IPC valoren, entre altres aspectes, la transparència, la rendició de comptes i la corrupció en el sector públic. D'acord amb Transparència Internacional (2012) «*aquest criteri avalua en quina mesura el poder executiu podria arribar a respondre davant l'electorat, la legislatura i el poder judicial per la manera en què usa els fons i pels resultats de les seves accions, i el grau en què els empleats públics del sector executiu han de rendir comptes per l'ús de recursos, decisions administratives i resultats obtinguts. Tots dos nivells de rendició de comptes es veuen reforçats per transparència en la presa de decisions, institucions d'auditoria pública, accés a informació rellevant i oportuna, i escrutini públic i per part de mitjans de comunicació. Un alt nivell de rendició de comptes i transparència contribueix a dissuadir la corrupció o l'abús de la funció pública en benefici personal*».

L'índex valora per separat cadascuna de les tres dimensions següents:

- la rendició de comptes del poder executiu davant institucions de control i dels empleats públics per la seva tasca;
- l'accés de la societat civil a informació sobre assumptes públics; i
- la captura de l'estat per interessos particulars.

D'altra banda, aquest índex valora, entre d'altres, diferents aspectes del sector públic, tals com:

- En quina mesura s'evita que funcionaris públics abusin de la seva posició per afavorir interessos particulars?
- En quina mesura es jutgen o sancionen funcionaris públics que exerceixen el seu càrrec en forma abusiva?
- En quina mesura el govern aconsegueix contenir amb èxit la corrupció?
- Existeixen procediments i mecanismes de rendició de comptes clars que s'apliquin a l'assignació i a l'ús de fons públics?
- Existeixen fons especials sobre els quals no es rendeixin comptes?
- Existeix una carrera professional en el sector públic o hi ha una gran quantitat de funcionaris que són nomenats directament pel govern?
- Hi ha un òrgan independent que auditi l'administració de les finances públiques?
- Existeix un poder judicial independent amb facultat per jutjar ministres/funcionaris públics que cometen abusos?

- Es recorre tradicionalment al pagament de suborns per aconseguir l'adjudicació de contractes o obtenir favors?

El resultat de l'IPC posa de manifest que la situació és millorable. Solament 53 dels 174 dels països analitzats obtenen una puntuació superior a 50 sobre 100. Espanya ocupa la posició 30, juntament amb Bostwana, amb una puntuació de 65 (vegeu figura 2). D'acord amb les dades de l'estudi, un 74% dels espanyols creu que els esforços del govern per combatre la corrupció són poc efectius i un 73% creu que el nivell de corrupció està incrementant. La institució percebuda com més corrupta són els partits polítics i la millor valorada és el sistema educatiu (vegeu figura 3).

POS.	PAÍS	PUNT.	POS.	PAÍS	PUNT.
1	Dinamarca	90	...		
1	Finlàndia	90	102	Tanzania	35
1	Nova Zelanda	90	105	Argèria	34
4	Suècia	88	105	Armènia	34
5	Singapur	87	105	Bolívia	34
6	Suïssa	86	105	Gàmbia	34
7	Austràlia	85	105	Kosovo	34
7	Noruega	85	105	Mali	34
9	Canadà	84	105	Mèxic	34
9	Holanda	84	105	Filipines	34
...			113	Albània	33
30	Espanya	65	113	Etiòpia	33

Font: Transparency International.

Figura 2. Ranking de transparència per països.

Font: Transparency International.

Figura 3. Percepció de la corrupció a Espanya per institució.

Com observem a la figura 4, la institució percebuda com més corrupta a Espanya són els partits polítics. És evident que els casos continus de corrupció en els partits polítics han reforçat l'opinió que aquest tipus d'institucions té molt marge de millora i que es precisen reformes estructurals com les següents:

- Llistes obertes en les eleccions per evitar que qui controla el partit controla, indirectament, el poder polític.
- Modificació del sistema de finançament de partits. Tots els partits haurien de sotmetre's a auditories externes anuals per verificar els seus comptes i haurien de conèixer-se les fonts de finançament; així com complir la legislació sobre donacions il·legals.
- Creació d'un codi de conducta dels càrrecs electes, establint clarament el moment en què han de dimitir en un context d'imputació judicial.
- Bloqueig en la incorporació en les llistes electorals de persones amb qualsevol tipus d'antecedent penal.
- La monarquia ha de millorar la seva transparència sobre finançament i ocupació dels diners públics que percep.
- El poder judicial ha de ser independent del poder polític.

Per tant, Espanya com a molts altres països té encara un llarg camí per recórrer per situar-se al nivell dels països nòrdics, per exemple.

2.2. Transparència en l'administració pública

La necessitat de transparència també afecta el conjunt de les administracions públiques en relació amb l'origen dels fons, contractes públics, despeses i inversions efectuades, etc.

Entre els aspectes que integren la política de transparència d'una administració pública cal destacar:

- Informació econòmica.
- Relacions amb els ciutadans i la societat.
- Transparència en les contractacions de serveis i de personal.
- Transparència en matèries d'urbanisme i obres públiques.

La falta de transparència en les administracions públiques afavoreix la corrupció.

Lizcano (2010) apunta que la requalificació del sòl és l'origen dels majors casos de corrupció a Espanya i que l'existència de traves i l'excés de burocràcia constitueixen un veritable brou de cultiu per al delictes. D'acord amb les conclusions del seu estudi, és urgent promoure una major transparència en el sector públic per evitar la corrupció.

En aquest sentit, les administracions públiques més transparents serien aquelles on és més difícil que existeixi corrupció i les menys transparents són aquelles on els delictes serien més fàcils de cometre.

Sobre aquesta temàtica s'han anat publicant diversos tipus d'informes. Per exemple, Transparència Internacional publica, cada any, informes sobre la transparència en ajuntaments i comunitats autònomes. A la figura 4 s'acompanya l'índex de transparència dels principals ajuntaments espanyols.

Núm.	Ciutat	Punt.
1	ALCOBENDAS	100,0
1	BILBAO	100,0
1	GANDIA	100,0
1	GIJÓN	100,0
1	OVIEDO	100,0
1	PONFERRADA	100,0

48	LA CORUNYA	81,3
48	GETAFE	81,3
	...	
50	SANTIAGO DE COMPOSTEL·LA	80,0
	...	
52	GIRONA	77,5
52	L'HOSPITALET DE LLOBREGAT	77,5

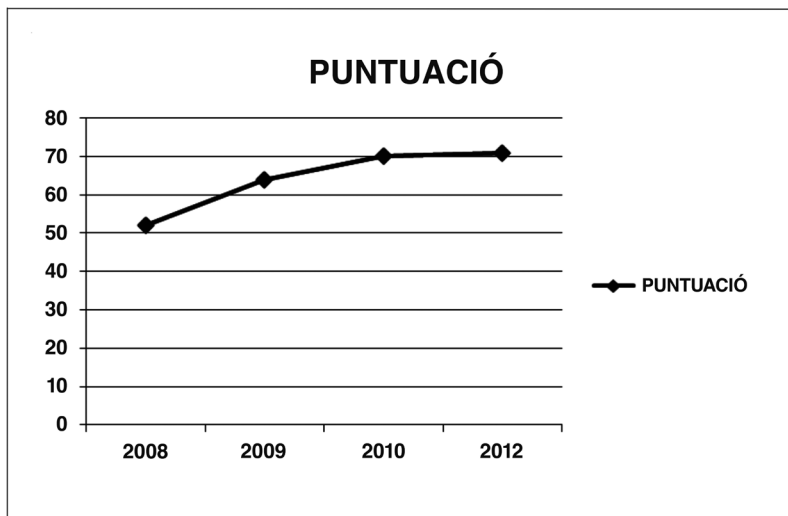
1	SANT CUGAT DEL VALLÈS	100,0		...	
1	TORRENT	100,0	57	CADIS	75,0
	
16	MADRID	96,3	60	BADALONA	73,8
	
19	MÀLAGA	95,0	63	PALMA DE MALLORCA	72,5
19	STA. COLOMA DE GRAMANET	95,0		...	
	...		67	TARRAGONA	67,5
31	SANT SEBASTIÀ-DONOSTIA	90,0		...	
	...		80	SEVILLA	56,3
34	BARCELONA	88,8		...	
34	LLEIDA	88,8	101	VALÈNCIA	30,0
	
43	VITÒRIA	86,3	107	HUELVA	20,0
43	SARAGOSSA	86,3	108	TELDE	17,5
	...		109	TERUEL	16,3
46	SANTADER	82,5	110	CIUDAD REAL	15,0

Font: Transparencia Internacional España.

Figura 4. Índex de transparència 2012 dels principals ajuntaments espanyols.

En aquest estudi, només 22 ajuntaments dels 110 analitzats tenen una valoració de 80/100 o superior i 23 presenten una valoració per sota de 50 punts.

A la figura 5 es pot observar l'evolució de l'índex de transparència en els ens municipals analitzats.

Font: Elaborat a partir dels informes anuals de Transparència Internacional.

Figura 5. Evolució de la transparència dels ens municipals.

De les dades de la figura 5 es desprèn que l'índex de transparència va millorant any a any.

Un altre exemple que pot citar-se és el de les bones pràctiques en la transparència de la informació publicada en les webs dels municipis catalans (Universitat Autònoma de Barcelona, 2013). Un dels seus objectius era estudiar la informació que tenien els ciutadans al seu abast per avaluar l'acció del govern municipal. Les dades de l'estudi reflecteixen que només 64 dels 947 municipis estudiats tenen una puntuació superior al 50% d'indicadors positius. Aquesta puntuació tan baixa posa de manifest importants problemes de transparència.

Del que s'ha 'exposat es desprèn que la transparència en el sector públic és un tema d'interès creixent, però encara queda molt camí per recórrer. Per això, és fonamental la millora de la regulació i de les pràctiques de les diferents administracions públiques.

3. Transparència en el sector privat

La transparència en el sector privat implica l'emissió d'informació per part d'una empresa amb la intenció que el seu receptor pugui prendre decisions adequades. Aquesta informació ha de ser íntegra, exacta, oportuna i distribuïda pel millor canal possible. La falta de transparència en el sector privat produeix asimetria d'informació, la qual cosa pot induir a errors o a una paràlisi del mercat causat per la desconfiança.

La transparència d'una empresa pot avaluar-se sobre la base de l'anàlisi de la informació publicada per l'empresa, ja sigui d'índole financera o no financera, com la memòria de responsabilitat social.

Hi ha múltiples estudis que analitzen la transparència de les empreses, especialment les cotitzades. La majoria de resultats mostren una evolució positiva al llarg del temps, encara que amb una tendència a l'estancament. En aquest sentit, Baraibar-Díez i Luna-Sotorrio (2012) indiquen que la transparència social entre les empreses que formen part de l'IBEX 35 s'ha incrementat un 15% entre 2004 i 2009, encara que s'està produint un estancament al voltant d'una puntuació de transparència de 7 sobre 10. En aquest sentit, la pressió ciutadana i legislativa envers una major transparència de les grans empreses, està donant els seus fruits, encara que queda marge de millora.

De manera similar al que succeeix en el sector públic, els recents escàndols de corrupció i frau en el sector privat han provocat que molts agents que s'interrelacionen amb les empreses (des d'accionistes fins a consumidors, per exemple) demandin una major transparència en la informació presentada. A menys transparència, menys capitalització de mercat de les empreses, menys actius bancaris i major grau de corrupció (Kurtzman i Yago, 2009). Per tant, la transparència és una variable rellevant a tenir en compte a l'hora de legislar el sector privat, ja que és un atribut indispensable per a la competitivitat de l'economia.

Els instruments que usen les empreses per millorar la seva transparència inclouen la informació financera, informes de responsabilitat social, informes de govern corporatiu, relacions amb clients, etc. En matèria de responsabilitat social, una de les eines més utilitzades és informar seguint la metodologia del GRI (Global Reporting Initiative), que es compon d'una sèrie d'indicadors estàndards per a l'elaboració de memòries de sostenibilitat econòmica, mediambiental i social.

3.1. La transparència disminueix la corrupció

La corrupció pot definir-se com «*l'ús indegut del poder, utilitzat per persones a qui els ha estat encomanat, per al seu propi benefici particular*» (Transparència Internacional, 2013).

Durant els últims anys, diferents estudis s'han fet ressò de la influència de les grans empreses i de les conseqüències derivades de la corrupció en la seva gestió diària (Everett *et al.*, 2007), com la pobresa, especialment als països subdesenvolupats (Gray i Kauffmann, 1998), els suborns (Xin Hua *et al.*, 2009) o la paràlisi del desenvolupament econòmic (IFAC, 2006).

D'acord amb els estudis de Xin Hua *et al.* (2009), als països subdesenvolupats s'han produït més de mig milió de casos de corrupció en els últims deu anys, un 64% dels quals estaven directament relacionats amb la inversió estrangera, bàsicament multinacionals. Els autors destaquen que aquest tipus de companyies canvien els seus patrons de comportament depenent del país on desenvolupen la seva activitat, probablement a partir dels codis legals existents, amb la finalitat de maximitzar els seus beneficis consolidats. L'IFAC assenyala que aquesta corrupció pot frenar el desenvolupament econòmic d'aquests països, ja que els inversors perden la confiança en el seu sistema legal. Addicionalment, el fet que la inversió en aquests països comporti un major risc derivat de la corrupció, la qual cosa provoca que els potencials inversors defugin el seu finançament tret que la rendibilitat esperada sigui extraordinàriament elevada. La transparència empresarial pot ser una eina útil per frenar els nivells de corrupció i, per tant, evitar els problemes anteriorment esmentats. Cada vegada és més comú que hi hagi fons d'inversió que es basin en criteris de transparència empresarial i mediambiental en la seva presa de decisions (Universitat Nacional d'Educació a Distància, 2011). En aquest sentit, un exemple clar és el del Fons Noruec de Pensions, que gestiona més de 235.000 milions d'euros, i que té en compte criteris com els esmentats anteriorment a l'hora de decidir on inverteix els seus fons.

Les grans empreses solen usar el model GRI (Global Reporting Initiative), on en un dels seus apartats es tracta específicament la corrupció (percentatge i nombre total d'unitats de negoci analitzades pel que fa a riscos relacionats amb la corrupció, percentatge d'empleats formats en polítiques anticorrupció o mesures preses en resposta a incidents de corrupció).

Estudis com el d'Aldaz *et al.* (2012) ens ofereixen dades interessants sobre la utilització del GRI i, per tant, de les polítiques aplicades per les grans empreses espanyoles. En aquest sentit, es pot observar que la meitat de les empreses de l'IBEX 35 (concretament, BBVA, Telecinco, Técnicas

Reunidas, Acerinox, Grífols, ACS, Critería, Gamesa, Arcelor, Mapfre, Iberia, Santander, I. Renovables, Popular, Iberdrola i BME) no informen de disposar d'un codi de conducta dels empleats ni afirmen que existeixi una política anticorrupció aplicable als socis en els negocis que emprèn, ni informen tampoc de l'existència d'un canal ètic o de recollida de reclamacions en cas d'observació de males conductes.

En relació amb l'apartat anterior, Ernst & Young (2013) informa que la corrupció és una pràctica habitual segons els empleats de les empreses espanyoles, ja que un 65% d'ells creuen que s'utilitza amb assiduitat com a eina per fer negocis i un altre 61% creu que la seva empresa reporta un resultat comptable superior al real. Si comparem Espanya amb la resta de països observem que culturalment la corrupció sembla ser més acceptada, ja que un terç dels consultats oferiria regals per obtenir un contracte i un 22% justifica que s'ofereixin compensacions com a presents personals o d'oci per aconseguir els objectius d'un negoci en concret.

Per tant, sembla oportú enfortir la prevenció del frau i dissenyar regulacions clares anticorrupció des de l'àmbit polític que siguin d'obligatori compliment per a les empreses.

3.2. La transparència pot ajudar a la detecció de l'evasió d'impostos

D'acord amb The Economist (2013) hi ha un clam popular en contra del reduït pagament d'impostos de les grans empreses multinacionals. Això està obligant els països a redissenyar les seves polítiques impositives per solucionar el fet que les multinacionals paguin pocs impostos en comparació de companyies de menor grandària i que ho facin en països on no desenvolupen l'activitat. L'impuls de la transparència ha ajudat al fet que els consumidors entenguin els efectes de les seves decisions i escullin més racionalment els productes que consumeixen.

Un bon exemple és Starbucks. En el cas de la cadena cafètera, mentre exposava als seus accionistes la bona marxa de la seva activitat i expansió al Regne Unit, declarava pèrdues en catorze dels últims quinze anys al país, i pagava només uns 10 milions d'euros en impost de societats des de 1998. Cal destacar que en un sol exercici un dels seus competidors en el Regne Unit, Costa Coffee, va pagar 22 milions d'euros en impost de societats. Aquesta situació va generar tal indignació en el Regne Unit que els ciutadans van iniciar un boicot als productes Starbucks i la cadena cafètera, veient la situació generada, va considerar oportú aportar 10 milions d'euros, voluntàriament, en concepte d'impostos. Per tant, ha estat el coneixe-

ment, la transmissió de la informació i la posterior pressió popular sobre la companyia la que ha originat un canvi d'actitud en l'empresa.

De totes maneres, encara queda molt camí per recórrer en les multinacionals, ja que la situació anterior és generalitzada. Aquestes empreses, cotitzades en mercats de valors, intenten maximitzar el resultat empresarial en el curt termini per arribar als objectius de mercat i aconseguir tant satisfer l'accionista com la seva particular retribució variable. Amazon, per exemple, va facturar el 2011 en el Regne Unit 4.150 milions de lliures, mentre que solament ha pagat 2,3 milions en concepte d'impost de societats. Aquesta situació és semblant a la de Google, que va facturar 490 milions de lliures i va originar un impost de societats de 7,4 milions.

El cas de les tres companyies anteriors és revelador, ja que els ciutadans britànics van pressionar perquè els polítics formessin una comissió de recerca, on van haver de declarar els màxims responsables en el Regne Unit de Starbucks, Amazon i Google. Una de les preguntes concretes que es va realitzar a Amazon era com era possible que els ciutadans britànics comprassin llibres a la web britànica de Amazon, que s'expedien des d'un magatzem situat en territori nacional amb una factura emesa en el Regne Unit i que, en canvi, la companyia pagués l'impost sobre beneficis d'aquesta transacció a Luxemburg. Malgrat tot, la presidenta de la comissió, Margaret Hodge, va haver de reconèixer que *«no se'ls estava acusant d'alguna cosa il·legal, sinó immoral»*, al que el president de Google en el Regne Unit va respondre que *«Google treballa en funció de les regles aprovades pels polítics. Els únics que poden canviar la situació són els mateixos polítics, dictant normes fiscals diferents»*. La resposta de l'agència tributària britànica ha estat dedicar més recursos a evitar l'evasió fiscal i ordenar una revisió dels estats financers de Google entre 2005 i 2011 en cerca de possibles irregularitats.

Davant la pèrdua d'imatge que provoca el coneixement del reduït pagament d'impostos, moltes empreses estan començant a divulgar informació sobre els impostos que paguen per àrees geogràfiques. D'aquesta forma, es pretén millorar la imatge de l'empresa.

4. Conclusions

La transparència es refereix al fet que la informació real d'una empresa, govern o organització pot ser consultada pels diferents subjectes afectats per ella, de tal manera que aquests poden prendre decisions amb coneixement de causa i sense asimetria d'informació. Des del segle XVIII existeix

una tendència creixent a la millora de la transparència. Això és conseqüència de la pressió de la ciutadania, de la millora de la legislació i que governs i organitzacions s'adonen que la millora de la informació té un impacte positiu en la percepció dels *stakeholders*.

Malgrat les bondats de la transparència, encara existeixen debilitats significatives en aquest terreny tant en el sector públic com en el sector privat, la qual cosa perjudica de forma significativa l'evolució econòmica. Per això, es fa necessari que la societat no cessi en el seu empenyament de demandar millora en la transparència a tots els nivells. Al mateix temps, polítics i governs han de donar una adequada resposta a aquest repte millorant la legislació i donant exemple amb les seves pràctiques diàries. El repte també afecta a les administracions públiques i organitzacions privades que no només han de complir la legislació sinó anar més enllà per guanyar la màxima confiança dels seus *stakeholders*.

Referències bibliogràfiques

- ALDAZ, M., CALVO, J.A. i ÁLVAREZ, I. (2012) «Divulgación de la información sobre corrupción: Empresas del Ibx 35», *Revista de Contabilidad*, 15(1), pàg. 59-90.
- BARAIBAR-DÍEZ, E. i LUNA-SOTORRIO, L. (2012) «Transparencia Social e hipótesis del impacto social. Análisis del Ibx 35», *Universia Business Review*, quart trimestre, pàg. 108-122.
- DE LEON, P.C. (2008) «Hacia un Concepto de Transparencia: Orígenes e Importancia», disponible a: <http://ca-bi.com/blackbox/wp-content/uploads/downloads/2012/08/Transparencia1.pdf>
- ERNST & YOUNG (2013) Informe sobre el fraude y la corrupción, http://www.ey.com/ES/es/Newsroom/News-releases/20130507NP_Informe_Fraude
- EVERETT, J., NEU, D. i RAHAMAN, A.S. (2007) «Accounting and the global fight against corruption», *Accounting Organizations and Society*, 32(6), pàg. 513-542.
- GRAY, W. i KAUFMANN, D. (1998) «Corruption and Development», *Finance and Development*, 35(1), pàg.7-10.
- HUA, X. (2009) «Corporate Social Responsibility for developing country multinational corporations: lost war in pertaining global competitiveness?», *Journal of Business Ethics*, 87(1), pàg. 3-24.
- IFAC (2006) «The accountancy profession and the fight against corruption», International Federation of Accountants, www.ifac.org

- KURTZMAN, J. i YAGO, G. (2009) *Opacity Index*, Milken Institute: Santa Monica.
- LIZCANO, J (2010) «Corrupción y Transparencia en el ámbito internacional», *Economía Exterior*, 54, pàg. 137-144.
- THE ECONOMIST (2013) The Price isn't right; Company taxation, 16 de febrer.
- TRANSPARENCIA INTERNACIONAL (2013) dades observades a www.transparencia.org.es
- UNESCO (2008) *Libertad de información: Comparación jurídica*. UNESCO: París.
- UNIVERSIDAD NACIONAL DE EDUCACIÓN A DISTANCIA (2011) *Diálogo activo accionarial en España*. Spainsif: Madrid.
- UNIVERSITAT AUTÒNOMA DE BARCELONA (2013) Mapa de bones pràctiques de la comunicació pública local. Informe disponible a <http://www.infoparticipa.cat/bones-practiques>